

שם הקורס: שיקולים בהתנהלות סביב מיטת החולה (21 4074 א01)

שם המרצה: פרופ' אביעד טור-סיני

מועד הקורס: שנה"ל תשפ"א, סמסטר א', יום ד', 10:15-11:45

רקע: בעשורים האחרונים התבררה העובדה כי מספר הנפטרים והנפגעים בשל טעויות ותקלות בטיפול הרפואי עולה על מספר נפגעי תאונות דרכים וחולי סרטן השד. למרות המלצות רבות ומפורטות של הלוחמים בתופעה זו לא חלה ירידה במספר התקלות והן מוסיפות לאיים הן על המטופלים והן על עובדי מערכת הבריאות – רופאים, אחיות ואנשי כוחות עזר אחרים.

מטרות הקורס: בסיום הקורס ידעו הסטודנטים על תפקידו של בית החולים והצוות הרפואי, תפקיד בני המשפחה והחולה – בטיפול ואבטחת איכות הטיפול המוענק לחולה, מניעת מחלות ובהגברת הבטיחות. ידע זה יהיה מבוסס בעיקרו על הבנת השיקולים הכלכליים המניעים את מערכת הבריאות, בהשוואה בין המתרחש במערכת הבריאות בישראל ובמדינות אחרות.

תיאור הקורס: הקורס עוסק במתרחש במהלך שהותו של חולה בבית חולים ובהבנת הגישות והשיקולים השונים המנחים את ארגוני הבריאות, מעגלי הצוותים הרפואיים, בני המשפחה והחולים עצמם במהלך תקופה זו. חלקו הראשון של הקורס מתמקד בהבנת השיקולים הכלכליים המניעים את מערכת הבריאות, בדגש על סוגיית אי השוויון במערכת הבריאות. חלקו השני של הקורס מתמקד בהבנת תפקידו של בית החולים והצוות הרפואי, אפיון זיהוי גישות לניהול טיפול ואבטחת איכות הטיפול המוענק לחולה, מניעת טעויות ותקלות הנגרמות במהלך שהותו בבית החולים, ובהכרת מודלים להגברת הבטיחות והערכת תוצאי הטיפול. חלקו השלישי של הקורס מתמקד בתפקיד המוקנה לבני המשפחה ולחולה במהלך שהותו בבית החולים – בין אם לצורך אבטחת איכות הטיפול הרפואי, צמצום טעויות רפואיות ובין אם לשם מימוש צרכים שונים הנדרשים במהלך תקופת השהות בבית החולים. במהלך הקורס יועלו מגוון רחב של דילמות וסוגיות וייערך דיון בכיתה ביחס אליהן. במהלך הקורס ובסיומו יידרשו המשתתפים להציג ולהגיש שתי מטלות מסכמות.

אופי הקורס: קורס הוראה פרונטלי מקוון.

- במהלך הקורס יידרשו הסטודנטים לקרוא חומרי קריאה כהכנה או כהמשך לדיונים שייערכו בשיעור.
- לצורך השתתפות בשיעורים הסינכרוניים על הסטודנט לדאוג למצלמה, מיקרופון ורמקולים המחוברים למחשב האישי שלו.
- חלה חובה לפתוח את מצלמות המחשב במהלך השיעור המקוון.
- כניסה לשיעור תבצע דרך קישור שיפורסם באתר הקורס.

מטלות:

- א. הצגת מאמר וניהול דיון ביחס למשמעותו על התנהלות מערכת הבריאות - 40%.
- ב. הצגת שיקולים, אתגרים ופעילות מערכת בריאות נבחרת – 50%.
- ג. שתי המטלות יעשו בזוגות, לפי בחירת הסטודנטים.
- ד. על כל קבוצת סטודנטים חלה חובה לקבל את אישור המרצה למאמר הנבחר (מטלה א) ולמערכת הבריאות הנבחרת (מטלה ב).
- ה. בנוסף לשתי מטלות אלו – יינתן ציון של עד 10 נקודות עבור השתתפות במהלך הדיונים בכיתה.

שעת קבלה: ימי ד', 12:00-13:00, לפי תיאום מראש, aviad.tursinai@mail.huji.ac.il

נושאי הקורס וחומרי קריאה:

שיעורים 1-3: התבססות וצמיחה כלכלית, מגמות דמוגרפיות, אי שוויון כלכלי.

קריאה מומלצת: (* מסמל קריאת חובה)

- * בנק ישראל (שנים שונות), דין וחשבון שנתי.
- המוסד לביטוח לאומי (שנים שונות), סקירה שנתית.

שיעורים 4-5: מבנה מימון ההוצאה לבריאות: מימון מערכות בריאות במגזרי אוכלוסייה.

קריאה מומלצת: (* מסמל קריאת חובה)

- * בן נון, ג. כ"צ, ח. (2000). *חוק ביטוח בריאות ממלכתי 1995-2000*, עקרונות מרכזיים, שינויים בחוק, ובעיות עיקריות במלאת חמש שנים להפעלתו, הוצאת משרד הבריאות.
- * חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד – 1994.
- OECD (2019), Health at a Glance 2019.

שיעור 6: תרגיל כיתה – הצגת מאמרים

שיעורים 7-8: אי שוויון במערכת הבריאות, ויתור על שירותי בריאות

קריאה מומלצת: (* מסמל קריאת חובה)

- הועדה המייעצת לחיזוק מערכת הבריאות הציבורית (2014) ("ועדת גרמן"), המלצות הוועדה.
- * חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד – 1994.
- * מנור, א., אבריס, א., אברבנד, א., אלחיאני, א., בליצר, ר., בן נון, ג., דאוד, נ., חורב, ט., ליטבק, ז., סוסקולני, ו., עופר, ג., פוליצר, ע., קידר, נ., רוזנבלום, י. שמואלי, ע. (2013), אי-שוויון – זה עולה לנו בבריאות, כנס אלי הורביץ לכלכלה וחברה 2013, המכון הישראלי לדמוקרטיה.
- Muhsen, K., Green, M. S., Soskolne, V., & Neumark, Y. (2017), Inequalities in non-communicable diseases between the major population groups in Israel: achievements and challenges. *The Lancet*.
- Tur-Sinai, A., and Litwin, H. (2015). Forgone Visits to the Doctor due to Cost or Lengthy Waiting Time among Older Adults in Europe. A. Börsch-Supan, et al., (Eds.), *Ageing in Europe: Supporting Policies for an Inclusive Society*. Berlin: De Gruyter, pp. 291-300.

שיעורים 9-10: תרגיל כיתה – הצגת מאמרים

שיעור 11: תפקיד בית החולים והצוות הרפואי באבטחת איכות ומניעת תקלות

קריאה מומלצת: (* מסמל קריאת חובה)

- * דונחין, י., גופר, ד. (2011), סביב מיטת החולה, הוצאת כרטא.
- David, G., Gunnarsson, C. L., Waters, H. C., Horblyuk, R., & Kaplan, H. S. (2013). Economic measurement of medical errors using a hospital claims database. *Value in Health*, 16(2), 305-310.
- Ferri, P., Guadi, M., Marcheselli, L., Balduzzi, S., Magnani, D., & Di Lorenzo, R. (2016). The impact of shift work on the psychological and physical health of nurses in a general hospital: a comparison between rotating night shifts and day shifts. *Risk management and healthcare policy*, 9, 203.
- Flores, G., Laws, M. B., Mayo, S. J., Zuckerman, B., Abreu, M., Medina, L., & Hardt, E. J. (2003). Errors in medical interpretation and their potential clinical consequences in pediatric encounters. *Pediatrics*, 111(1), 6-14.

5. Raftopoulos, V., & Pavlakis, A. (2013). Safety climate in 5 intensive care units: a nationwide hospital survey using the Greek-Cypriot version of the safety attitudes questionnaire. *Journal of Critical Care*, 28(1), 51-61.

שיעור 12: תפקיד בני המשפחה והחולה באבטחת איכות קריאה מומלצת: (* מסמל קריאת חובה)

1. * דונחין, י., גופר, ד. (2011), סביב מיטת החולה, הוצאת כרטא.
2. Entwistle, V. A., Mello, M. M., & Brennan, T. A. (2005). Advising patients about patient safety: current initiatives risk shifting responsibility. *The Joint Commission Journal on Quality and Patient Safety*, 31(9), 483-494.
3. Fuß, I., Nübling, M., Hasselhorn, H. M., Schwappach, D., & Rieger, M. A. (2008). Working conditions and work-family conflict in German hospital physicians: psychosocial and organisational predictors and consequences. *BMC public health*, 8(1), 353.
4. Mazor, K. M., Goff, S. L., Dodd, K., & Alper, E. J. (2009). Understanding patients' perceptions of medical errors. *Journal of Communication in Healthcare*, 2(1), 34-46.
5. Tallon, M. M., Kendall, G. E., & Snider, P. D. (2015). Rethinking family-centred care for the child and family in hospital. *Journal of Clinical Nursing*, 24(9-10), 1426-1435.

שיעורים 13-14: תרגיל כיתה – הצגת שיקולים, אתגרים ופעילות מערכת בריאות נבחרת

שימו לב - אפשר ויחולו שינויים בדגשיי הקורס ובסדר העברתם